

HET KINDERWETJE VAN VAN HOUTEN

Een lessenserie over kinderrechten

Waarom is het Kinderwetje van Van Houten ontwikkeld? Uit welke groep van de bevolking kwam dit voorstel? Wat was de rol van de overheid hierin? Leerlingen gingen in tweetallen aan de slag om dit te onderzoeken. Ook het thema Kinderrechten 25 jaar Unicef werd gekoppeld aan deze opdracht. De lessenserie werd afgesloten met een speech over rechten – geschreven door leerlingen – die werd voorgedragen op de Internationale Dag voor de Rechten van het Kind.

Jo Jacobs is docent geschiedenis en decaan op het Da Vinci College in Leiden.

WAT?

Leerlingen bestuderen en onderzoeken Nederland tijdens het ontstaan van de Industriële Samenleving. Ze zijn bezig met de positie van arbeiders, vrouwen en kinderen rond 1900, het ontstaan van 'Het kindrewetje van Van Houten', de rechten van kinderen en het Kinderrechtenverdrag dat afgelopen november 25 jaar bestond.

VOOR WIE?

Vmbo-tl derde leerjaar.

TIJDVAK

Tijd van burgers en stoommachines (1800-1900).

VOORKENNIS

Niet noodzakelijk.

HOE?

Leerlingen doen het onderzoek in tweetallen. Klassikaal kijken we naar de speech van Malala Yousafzai. Pittig voor mavo 3 wat het Engels betreft, maar met steeds een korte uitleg goed te doen. Ook krijgen de leerlingen twee speeches te lezen uit het boek *I have a dream*. Belangrijke en bijzondere redevoeringen uit de wereldgeschiedenis. De speeches die zijn gebruikt zijn *I Have a Dream* van Martin Luther King en *Stropdasdragers aller landen verenigt u* van prins Claus.

De speeches krijgen de leerlingen in kopie. Vervolgens nemen we speeches klassikaal door. De docent laat bepaalde onderdelen uit de speech lezen en vraagt waarom deze zinnen en woorden zo belangrijk zijn. De speech als vaardigheid wordt in de lessen Nederlands besproken. Ook het voordragen wordt in deze les geoefend.

De speech *I Have a Dream* plaatsen in het juiste tijdvak en de juiste context: discriminatie, rechten

die niet voor ieder mens gelden. Ook wordt er gewerkt aan een speech aan de hand van het Verdrag voor de Rechten van het Kind en het Kinderwetje van Van Houten. Wat hebben kinderen nu voor rechten gekregen? Praat met de klas over het ontstaan van de leerplicht.

LESDUUR

Een serie van vijf lessen.

LES 1: Een onderzoek naar de veranderingen voor de burgers (*Memo*, hoofdstuk 2). Leerlingen maken kennis met verschillende wetten met betrekking tot de rechten die de mensen krijgen. Ze bestuderen die en zoeken ze ook op op internet. Er wordt een vergelijking gemaakt met kinderrechten. Ook doen ze onderzoek naar kinderrechten op internet.

Prent uit *Nederlandse Spectator* 4 juli 1874, vrouw en kinderen bedanken Samuel van Houten voor zijn Kinderwetje. Rijksmuseum Amsterdam.

EN 25 JAAR KINDERRECHTEN

LES 2: De speech van Malala Yousafzai wordt (indien nodig steeds vertaald) in delen bekeken. Er wordt besproken wat dit te maken heeft met kinderrechten.

LES 3: De speeches van Martin Luther King en prins Claus worden gelezen. Mogelijke vragen hierbij zijn: Wat maakt de speech zo goed? Welke delen van de speech zijn belangrijk?

LES 4: Er wordt verder gewerkt met de twee speeches van prins Claus en Martin Luther King. Het belang van de speeches wordt besproken. Wat wil de spreker vertellen? Op welke manier doet hij dat? Bij welke woorden voel je kracht?

Belangrijke delen in de speech van Martin Luther King:

- Blz. 204 Maar honderd jaar later...
- Blz. 403 Ik heb een droom dat op een dag...
- Blz. 404 Laat vrijheid klinken...

Belangrijke delen in de speech van prins Claus:

- Blz. 594 Deze dag in Amsterdam...
- Blz. 595 Kleren helpen bij creëren...

LES 5: Met hulp van het vak Nederlands maken leerlingen een eigen speech, een die past bij het thema kinderrechten.

WAT LEVERT HET OP?

VAARDIGHEDEN:

Leerlingen leren aan de hand van een thema verbanden leggen tussen verschillende periodes. Ze leren redeneren over de inhoud van speeches en de impact die een speech kan hebben. Waarom houden mensen speeches? Wat doet dat met de mens, de bevolking en de wereld? Ze leren speeches te interpreteren en zelf te schrijven.

KENNIS:

Leerlingen krijgen zicht op de rol van de overheid. Ze leren over het belang van kinderrechten over de hele wereld. Ze leren wat de organisatie UNICEF doet. Ze leren het verleden te verbinden met het heden.

Afsluiting van de lessenreeks: de speech is uiteindelijk door twee tweetallen gehouden in Museum Volkenkunde bij de opening van '25 jaar Verdrag voor de Rechten van het Kind' in Leiden. De leerlingen waren erg zenuwachtig om voor een volle zaal hun speech te houden. Ze hebben het goed gedaan: duidelijk en daadkrachtig. De wethouder van onderwijs heeft de leerlingen in zijn eigen speech aangehaald als 'daadkrachtige leerlingen'. ■

Malala Yousafzai ontvangt in 2013 de 'Sacharovprijs voor de vrijheid van denken', een onderscheiding die sinds 1988 jaarlijks wordt uitgereikt door het Europees Parlement. In haar speech dringt ze er bij de leiders van de EU op aan kinderen 'een boek en een pen' te geven. Foto: Russell Watkins/Department for International Development.

Martin Luther King bij het Lincoln Memorial waar hij zijn beroemde speech *I Have a Dream* hield, 28 augustus 1963.

LITERATUUR

- Informatie voor leerlingen kwam uit *Memo* (uitgeverij Malmberg), Handboek voor kgt 3, Hoofdstuk 2, 'De positie van arbeiders en vrouwen wordt sterker', paragraaf 2.
- De speeches zijn afkomstig uit het boek *I have a Dream. Belangrijke en bijzondere toespraken uit de Wereldgeschiedenis*, door Margreet Fogteloo, (2010, A.W. Bruna, € 34,94, ISBN 9789022996508).